

Nr 64.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående driftkostnader under år 1914 för statens domäner; given Stockholms slott den 14 januari 1913.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels från och med år 1914 i den för domänstyrelsen gällande avlöningsstat, med uteslutande av en kvinnlig biträdesbefattning i den lägre lönegraden, uppföra ytterligare två dylika befattningar i den högre lönegraden samt tillika höja ej mindre anslagsposten till avlöning åt fast anställda kvinnliga biträden med 2,000 kronor eller från 11,200 kronor till 13,200 kronor än även den i berörda stat »till arvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, vikariatsersättning samt tryckningskostnader» uppförda anslagspost med 1,200 kronor eller från 42,500 kronor till 43,700 kronor;

dels i fråga om innehavarna av de nya biträdesbefattningarna föreskriva, att för åtnjutande av de därmed förenade avlöningsförmåner skola gälla de för övriga hos domänstyrelsen anställda kvinnliga biträden fastställda allmänna grunder, ävensom medgiva, att därest ifrågavarande biträden eller någotdera av dem är vid ingången av år 1914 anställt hos domänstyrelsen, sådant biträde skall äga att för åtnjutande av ålderstillägg räkna sig till godo den tid, varunder biträdet därförinnan haft stadig anställning hos styrelsen;

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 1 saml. 34 häft. (Nr 64.)

dels notarien hos domänstyrelsen Ludvig Jens Henrik Arnold Malling må berättigas att för åtnjutande av ålderstillägg å den honom i hans nuvarande tjänst tillkommande lön räkna sig tillgodo den tid, varunder han, på sätt i statsrådsprotokollet angivits, haft förordnande att uppehålla tjänst å extra stat inom domänstyrelsen;

dels godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 17 juni 1908 fastställda villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1909 gällande nya avlöningsförmånerna för statens skogsskolor, nämligen att skogsrättare vid statens skogsskola må i fråga om rätt till löneförhöjning efter viss tids fortsatt innehavande av samma tjänst räkna sig tillgodo den tid, varunder han varit kronojägare, vare sig befattningen innehafts på grund av ordinarie anställning eller i följd av frågan om reglering av löneförhållandena m. m. vid skogsstaten, allenast på förordnande;

dels ock, med godkännande av i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1914 för statens domäner *förelagsvis* uppföra ett belopp av 6,457,000 kronor att utgå från domänfondens avkastning.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
januari 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde vidare.

Med godkännande av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har sistlidna års Riksdag såsom driftkostnader under år 1913 för statens domäner förslagsvis uppfört ett belopp av 5,938,000 kronor att utgå från domänfondens avkastning.

Till grund för detta beslut hava lagts följande beräkningar rörande driftkostnaderna under sistberörda år, nämligen

I. Kostnader för domänstyrelsen:

avlöningsstat för styrelsen ... kronor	159,000: —	
anställande av extra amanuens hos styrelsen och för ren- skrivning m. m. »	6,000: —	
domänstyrelsens expenser..... »	18,000: —	
rese- och traktamentsersätt- ning åt styrelsens personal »	6,000: —	kronor 189,000: —

II. Kostnader för statens skogsdomäner:

skogsstatens ordinarie per- sonal	kronor 1,199,000: —	
egentliga förvaltningskostna- der, därav minst 150,000 kronor till avdikningar å kronans skogar i de norr- ländska länen och i Koppar- bergs län	» 4,300,000: —	» 5,499,000: —

III. Kostnader för ålderstillägg:

ålderstillägg för domänstyrelsens och skogsstatens personal	»	110,000: —
--	---	------------

IV. Kostnader för statens jordbruksdomäner:

avlönning åt domänintendenter ... kronor	35,500: —	
reskostnader vid domänförvalt- ningen	» 45,000: —	
övriga med förvaltningen av jordbruksdomänerna förenade kostnader	» 59,500: —	» 140,000: —
		<hr/> Summa kronor 5,938,000: —

I underdånig skrivelse den 30 september 1912 har nu domänstyrelsen framställt förslag rörande driftkostnaderna för statens domäner under år 1914.

I. Kostnader för domänstyrelsen.

Bland dessa kostnader, vilka för år 1913 upptagits till 189,000 kronor, ingår domänstyrelsens avlöningsstat med 159,000 kronor. I denna stat finnes en post å 11,200 kronor till avlöning åt nio fast anställda kvinnliga biträden. Av dessa biträden hava åtta 700 kronor i lön, 350 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg, tillhopa 1,200 kronor, jämte två ålderstillägg till lönen, vardera å 200 kronor, efter fem och tio år samt det nionde biträdet 900 kronor i lön, 550 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg, tillhopa 1,600 kronor, jämte likaledes två ålderstillägg till lönen, vardera å 200 kronor, efter fem och tio år.

Domänstyrel-
sens av-
löningsstat.Inrättande av
nya biträdes-
befattningar
m. m.

I sin förenämnda skrivelse har domänstyrelsen ifrågasatt vissa mindre förändringar i berörda avlöningsstat, avseende de kvinnliga biträdena inom styrelsen.

Domän-
styrelsen.

Till en början har styrelsen sålunda föreslagit inrättandet av en ny kvinnlig biträdesbefattning i den högre lönegraden och till stöd härför anfört följande. En biträdesbefattning för handläggande av självständiga och ganska krävande göromål å registratorskontoret, vilken befattning förut och en tid fram på år 1911 uppehållits av en manlig amanuens, hade därefter på ett förtjänstfullt sätt skötts av ett kvinnligt biträde, ett förhållande som syntes kunna komma att bestå även för framtiden. Styrelsen hade varit omedveten om möjligheten att så skulle kunna ske, ännu när styrelsen den 23 september 1910 avlämnade sitt underdåniga förslag till fasta kvinnliga biträdesbefattningars inrättande hos styrelsen, varför också detta styrelsens förslag om nio dylika tjänster tillkommit utan förutsättning att indraga förenämnda amanuens-tjänst. Men då det syntes styrelsen synnerligen lämpligt, att denna amanuens-tjänst ersattes med en kvalificerad kvinnlig biträdesbefattning, således förenad med löneförmåner, som, oavsett ålderstillägg, uppginge till sammanlagt 1,600 kronor, ansåge sig styrelsen böra föreslå inrättandet av en ny sådan tjänst från och med år 1914. Då inrättandet av denna biträdesbefattning endast innebure ett utbyte mot en förutvarande amanuens-tjänst samt avlöningen för den förra skulle bliva ungefär lika som begynnelsearvodet för den senare, krävdes för ifrågavarande anordning ingen höjning i anslaget till styrelsen, utan endast en omföring

av 1,600 kronor från anslaget till amanuenser, skrivbiträden m. m. till den fasta lönestaten.

Domänstyrelsen har vidare föreslagit, att ett av omförmälda åtta kvinnliga biträden i lägre lönegrad skulle uppflyttas i den högre lönegraden samt att till följd därav den post, som avsåge avlöning åt fasta kvinnliga biträden, skulle höjas med 400 kronor. Till stöd härför har styrelsen anfört följande. Då styrelsen i sitt ovan omförmälda förslag till anställande av fasta kvinnliga biträden framhållit behovet av allenast ett kvalificerat kvinnligt biträde med anställning såsom kartograf, saknade styrelsen erfarenhet därom, att räkenskapsgröromålen och övriga därmed sammanhängande arbeten å kameralbyrån skulle, på grund av styrelsens inordnande från och med år 1912 bland statens affärsdrivande verk, komma att få den omfattning, att särskilt biträde skulle erfordras för styrelsens checkrörelse jämte tillhörande rapportsystem m. m. Till en sådan befattning vore ett kvalificerat kvinnligt biträde synnerligen lämpligt, enär styrelsen kunde påräkna att få behålla en därtill ägnad person på samma befattning under längre tid, så att kontinuitet i arbetet vunnos. Med minsta utgift skulle detta mål vinnas på det sätt, att arvodet åt ett av styrelsens kvinnliga biträden i den lägre lönegraden ökades, så att därmed kunde avlönas ett kvalificerat kvinnligt biträde. Detta kunde emellertid ej ske på bekostnad av medel från det i styrelsens stat uppförda anslaget »till arvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, vikariatsersättning samt tryckningskostnader», vilket anslag, utgörande 42,500 kronor, torde komma att fullt tagas i anspråk för sitt ändamål.

Slutligen har styrelsen ifrågasatt ytterligare höjning i anslaget till kostnader för styrelsen och såsom skäl därtill anfört följande. Allt sedan ämbetsverket bildades, hade hos styrelsen varit anställd en kvinnlig kartograf, vilkens arvode till och med år 1911 utgått av reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning samt under år 1912 bestritts av anslaget till oförutsedda och diverse utgifter för skogsdomänernas förvaltning, emedan arbetena avsett huvudsakligen kopiering av kartor till hushållningsplaner för statens skogsdomäner, vilka arbeten, om de utförts av tjänstemän efter förordnande, skulle ersatts med dylika medel. Det hade emellertid blivit betydligt billigare att utföra dessa arbeten hos styrelsen. Efter hand hade de ökats, så att det blivit nödigt anställa även ett kvinnligt kartografbiträde, vars arvode utgått på samma sätt. Från och med år 1913 måste emellertid avlöningen till dem båda utgå av anslaget till domänstyrelsen med tillsammans 2,800 kronor, eller åt

kartografen såsom kvalificerat kvinnligt biträde 1,600 kronor och åt kartografbiträdet 1,200 kronor. Då sålunda anslaget till styrelsen komme att användas för ändamål, varför det förut varit främmande, bleve det för sitt ändamål otillräckligt och behövde ökas med det belopp, som komme att därifrån utgå till kartograf och kartografbiträde.

Den ökning i avlöningsstaten för domänstyrelsen, varom styrelsen gjort framställning, utgör sålunda

för uppflyttning från den lägre till den högre löne-		
graden av ett kvinnligt biträde	kronor	400: —
till ersättning för arvode åt en kvinnlig kartograf.....	»	1,600: —
» ersättning för arvode åt ett kvinnligt kartograf-		
biträde	»	1,200: —
	Summa kronor	3,200: —

Såsom domänstyrelsen anfört har en befattning såsom biträde å styrelsens registratorskontor, vilken befattning förut innehafts av en manlig amanuens, under en del av år 1911 och under år 1912 uppehållits av ett kvinnligt biträde med ett arvode av 1,200 kronor för år. Detta arvode utgick från anslaget till amanuenser och biträden m. m. Från och med 1913 års ingång har detta biträde blivit fast anställt och är nu ett av de i domänstyrelsens lönestat upptagna åtta kvinnliga biträdena i lägre lönegrad. Domänstyrelsen anmärker emellertid, att styrelsen ej förutsett möjligheten av att befattningen såsom registratorsbiträde skulle komma att uppehållas av ett kvinnligt biträde. Då detta nu visat sig med fördel låta sig göra och då med avseende å göromålen mera krävande beskaffenhet den kvinnliga befattningshavaren ansetts böra åtnjuta avlöning i högre lönegraden, har styrelsen föreslagit inrättandet av en ny sådan befattning i högre lönegrad från och med år 1914.

Departements-
chefen.

Emot detta förslag har jag icke något att erinra och bör ett bifall till detta förslag, såsom ock domänstyrelsen framhållit, endast medföra en omföring av 1,600 kronor från anslaget till amanuenser och biträden m. m. till den fasta lönestaten.

Domänstyrelsens förslag att uppflytta det kvinnliga räkenskapsbiträdet från den lägre till den högre lönegraden finner jag väl motiverat. Då därigenom en befattning i lägre lönegraden skulle försvinna, erfordras endast en höjning av 400 kronor i anslagsposten till avlöning åt fast anställda kvinnliga biträden.

Det i domänstyrelsens stat för år 1912 uppförda anslaget till

amanuenser och biträden m. m., 53,700 kronor, har i 1913 års stat minskats med 11,200 kronor eller det belopp, varmed i sistnämnda års stat anslagsposten till fast anställda kvinnliga biträden uppförts. Av dessa fast anställda biträden är ett kartograf med avlöning av 1,600 kronor och ett kartografbiträde med avlöning av 1,200 kronor. Då emellertid medel till avlöning av dessa två biträden förut icke utgått från amanuensanslaget, utan, såsom domänstyrelsen anmärkt, till och med 1911 av reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning samt under 1912 av anslaget till oförutsedda och diverse utgifter för skogsdomänernas förvaltning, finner jag fullt fog föreligga för styrelsens förslag att anvisa motsvarande belopp, tillhoppa 2,800 kronor, till fyllnad i amanuensanslaget. Då jag i det föregående ifrågasatt en minskning av samma anslag med 1,600 kronor, skulle i själva verket höjningen inskränka sig till ett belopp av 1,200 kronor.

Vad jag sålunda föreslagit innebär alltså, dels att antalet fast anställda kvinnliga biträden hos domänstyrelsen i den högre lönegraden ökas från 1 till 3 och i den lägre lönegraden minskas från 8 till 7, dels att i anledning därav anslagsposten till avlöning åt dessa biträden höjes med 2,000 kronor eller från 11,200 kronor till 13,200 kronor, dels ock att anslaget till amanuenser och biträden m. m. ökas med 1,200 kronor eller från 42,500 kronor till 43,700 kronor. Detta innebär en höjning i anslaget till kostnader för domänstyrelsen av 3,200 kronor.

De föreslagna nya kvinnliga befattningshavarna böra givetvis vara underkastade de villkor och bestämmelser, som fastställts för åtnjutande av de fast anställda kvinnliga biträdena hos domänstyrelsen tillkommande avlöningsförmåner, och torde dem jämväl böra tillerkännas rätt att för ålderstillägg räkna sig till godo den tid, de före den 1 januari 1914 innehaft stadig anställning hos styrelsen.

Jag finner mig alltså böra biträda domänstyrelsens hemställan, att dess avlöningsstat måtte höjas med 3,200 kronor eller från 159,000 kronor till 162,200 kronor.

Extra amanuens hos domänstyrelsen, renskrivning m. m.

Beträffande det för vart och ett av åren 1911, 1912 och 1913 anvisade beloppet 6,000 kronor till anställande av en extra amanuens hos domänstyrelsen och för renskrivning m. m. har styrelsen i sin ovan nämnda skrivelse den 30 september 1912 anfört, att enligt vad erfarenheten givit vid handen berörda belopp varit synnerligen välbehöfligt och således fortfarande borde utgå samt att en tydlig tendens till göromålens stadiga ökning hos styrelsen gjorde anslagets bibehållande dess mera berättigat.

Då ingen anledning synes mig föreligga att beträffande nu ifrågavarande post för år 1914 göra ändring i vad som beräknats för närmast föregående år, tillstyrker jag, att för anställande av en extra amanuens hos styrelsen och för renskrivning m. m. måtte bland driftkostnaderna för år 1914 upptagas enahanda belopp som för innevarande år.

Någon ändring för år 1914 har icke ifrågasatts i de under rubriken kostnader för domänstyrelsen upptagna beloppen 18,000 kronor till domänstyrelsens expenser och 6,000 kronor till rese- och traktementsersättning åt styrelsens personal. Dessa kostnader torde därför böra för år 1914 beräknas till samma belopp som för innevarande år.

Domänstyrelsens expenser samt rese- och traktementsersättning åt styrelsens personal.

Ålderstillägg.

Domänstyrelsen.

I det för år 1913 beräknade beloppet till kostnader för ålderstillägg åt domänstyrelsens och skogsstatens personal har styrelsen föreslagit en höjning för år 1914 med 15,000 kronor eller från 110,000 kronor till 125,000 kronor samt till stöd därför anfört följande. Styrelsens huvudbok för år 1911 utvisade, att ålderstillägg under sistnämnda år utgått med tillsammans 117,681 kronor 21 öre. Det kunde förutses, att redan under år 1913 till de hos styrelsen anställda kvinnliga biträdena jämlikt bestämmelser vid de fasta biträdenas uppförande på ordinarie stat komme att utgå ålderstillägg å lönen med sammanlagt omkring 2,600 kronor, vilket torde få anses bliva fallet även för år 1914. Såvitt styrelsen nu vore i tillfälle bedöma, kunde avgången av pensionerad personal knappast förväntas komma att neutralisera andra tjänstinnehavares uppflyttning i högre lönegrad. Den föreslagna höjningen av ifrågavarande utgiftspost vore därför enligt styrelsens mening av behovet pakallad.

I detta sammanhang får jag anmäla en av domänstyrelsen i underdånig skrivelse den 13 november 1912 gjord framställning om beredande av ålderstillägg åt notarien hos styrelsen Ludvig Jens Henrik Arnold Malling.

Ålderstillägg åt notarien hos domänstyrelsen L. J. H. A. Malling.

Uti nådig proposition till 1905 års Riksdag föreslog Kungl. Maj:ts Riksdagen medgiva, att i den för domänstyrelsen då gällande stat finge under skogsavdelningen uppföras avlöningar till ytterligare tre tjänstemän i första graden (notarier) med 3,000 kronor för dem var.

I anledning härav anförde Riksdagen uti skrivelse den 19 maj 1905, att då omreglering av löneförhållandena m. m. vid domänstyrelsen innefattades i det uppdrag, som lämnats åt den för avgivande av förslag rörande reglering av statens ämbetsverk och myndigheters löne-

förhållanden tillsatta kommitté, samt uppförande å ordinarie stat av tre nya tjänster inom nämnda styrelse möjligen skulle kunna försvåra genomförandet av den anordning av befattningarna inom ämbetsverket, som kunde komma att med anledning av kommitténs förslag beslutas, hade Riksdagen icke ansett sig kunna bifalla, vad Kungl. Maj:t i berörda hänseende föreslagit. Då Riksdagen emellertid funnit den i ärendet förebragta utredningen giva vid handen, att en förstärkning av arbetskrafterna å domänstyrelsens skogsavdelning vore av behovet påkallad, anvisade Riksdagen till arvoden åt tre tjänstemän i första graden å nämnda avdelning på extra stat för år 1906 3,000 kronor för dem var eller sålunda tillhoppa 9,000 kronor. För ifrågavarande ändamål har anslag till enahanda belopp beviljats jämväl för åren 1907 och 1908.

Genom Kungl. Maj:ts den 16 oktober 1908 givna instruktion för domänstyrelsen har detta ämbetsverks nuvarande organisation blivit bestämd.

Uti Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse sistnämnda dag angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med 1909 års början fastställda nya avlöningsförmåner för domänstyrelsen stadgas, bland annat, att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, löntagare bör för åtnjutande av sådan förhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen, vare sig på grund av fullmakt eller konstitutional eller på grund av förordnande i följd av frågan om domänstyrelsens omorganisation.

I sin förberörda skrivelse den 13 november 1912 har domänstyrelsen meddelat, att Malling den 22 februari 1907 av styrelsen förordnats att vara tjänsteman i första graden hos styrelsen (notarie) på extra stat, vilken befattning han sedermera oavbrutet innehaft till den 1 januari 1909, att Malling den 5 februari 1909 utnämnts till sin nuvarande befattning såsom första gradens tjänsteman med anställning såsom notarie å tredje skogsbyrån, efter att under tiden den 1 januari—4 februari 1909 hava på förordnande uppehållit tjänsten, att Malling således den 1 april 1912 under fem år haft tjänst såsom första gradens tjänsteman hos styrelsen, därav 1 år 10 månader och 7 dagar på extra stat, samt att han under mer än fyra femtedelar av denna tjänstetid av 5 år med gott vitsord bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan statens tjänst.

Den befattning å extra stat hos domänstyrelsen, som Malling sålunda innehaft under viss del av år 1907 och under hela år 1908, var

en av de tjänster i första graden, till vilkas uppehållande Riksdagen, på sätt ovan anförts, å extra stat beviljat anslag för vart och ett av åren 1906, 1907 och 1908. Enligt domänstyrelsens mening skulle Malling vara berättigad att erhålla ett första ålderstillägg å lönen av 500 kronor från och med ingången av år 1913.

En fråga, i alla delar liknande den föreliggande, har redan förut varit föremål för Kungl. Maj:ts och Riksdagens behandling. I nådig proposition till 1911 års Riksdag (nr 192) hemställde nämligen Kungl. Maj:t, att en var av revisorn hos domänstyrelsen Erik Gustaf Fahlerantz och dåvarande jägmästaren i Arjeplogs revir Gunnar Viktor Schotte, vilka båda under särskilda tider före den 1 januari 1909 bestritt enahanda på extra stat uppförda befattningar hos domänstyrelsen som Malling, måtte berättigas att för åtnjutande av ålderstillägg å den honom i hans då innehavda tjänst tillkommande lön räkna sig tillgodo den tid, varunder han, på sätt nyss nämnts, haft förordnande att uppehålla tjänst å extra stat inom domänstyrelsen. Denna hemställan bifölls av Riksdagen.

*Departements-
chefen.*

Enahanda skäl, som åberopats för att Fahlerantz och Schotte borde tillerkännas rätt till ålderstillägg, förefinnas jämväl i fråga om Malling. Jag anser mig således böra tillstyrka domänstyrelsens förslag i denna del.

Ej heller har jag något att erinra mot den av domänstyrelsen föreslagna höjningen av det nuvarande till ålderstillägg avsedda beloppet. I detsamma ingå ålderstillägg för såväl domänstyrelsens som skogsstatens personal, beräknade för år 1914, enligt vad jag under hand inhämtat, för domänstyrelsens personal till 11,000 kronor och för skogsstatens personal till 114,000 kronor. Emellertid synes det mig lämpligare att uppdelas denna anslagspost så, att ålderstillägg för domänstyrelsens personal upptagas bland »kostnader för domänstyrelsen» och ålderstillägg för skogsstatens personal bland »kostnader för statens skogsdomäner». En post å 11,000 kronor till ålderstillägg för domänstyrelsens personal bör således uppföras under kostnader för domänstyrelsen. För år 1913 har till ålderstillägg för styrelsens personal beräknats allenast ett belopp av 5,800 kronor, vadan för detta ändamål skulle erfordras en höjning med 5,200 kronor.

Tillika vill jag föreslå, att under rubriken »kostnader för domänstyrelsen» uppföres jämväl en till 2,500 kronor förslagsvis beräknad post till bestridande av kostnad för tryckning av domänstyrelsens årsberättelse. Denna kostnad har förut utgått av det under kostnader för

*Tryckning av
domänstyrel-
sens års-
berättelse.*

statens skogsdomäner beräknade anslaget till oförutsedda och diverse ändamål, men har givetvis sin rätta plats bland kostnader för domänstyrelsen.

Vid bifall till vad jag hittills föreslagit skulle kostnaderna för domänstyrelsen ökas med tillhoppa 16,700 kronor eller från 189,000 kronor till 205,700 kronor. Av det föregående framgår emellertid, att denna ökning till största delen är skenbar. Den verkliga ökningen uppgår till allenast 5,600 kronor eller 400 kronor för uppflyttning av ett kvinnligt biträde i högre lönegrad och 5,200 kronor till ålderstillägg för domänstyrelsens personal.

II. Kostnader för statens skogsdomäner.

Skogsstatens
ordinarie
personal.

I fråga om skogsstatens ordinarie personal har domänstyrelsen i sin berörda skrivelse den 30 september 1912 uttalat, att, ehuru styrelsen ansåge det nuvarande antalet ordinarie jägmästar- och kronojägartjänster fortfarande vara för ringa, styrelsen likväl icke ville för år 1914 ifrågasätta någon ändring i skogspersonalens stat.

Ej heller jag anser någon ändring uti ifrågavarande utgiftspost böra för närvarande ifrågakomma och får därför tillstyrka, att kostnaderna för skogsstatens ordinarie personal för år 1914 upptagas till samma belopp som för innevarande år eller till 1,199,000 kronor.

Ålders-
tillägg.

Under hänvisning till vad jag förut anfört beträffande ålderstillägg, får jag föreslå, att kostnaderna för ålderstillägg åt skogsstatens personal upptagas under rubriken »kostnader för statens skogsdomäner» och utföras med ett belopp av 114,000 kronor. Motsvarande utgifter för år 1913 beräknades till 104,200 kronor.

Angående rätt
för skogsrät-
tare att för
löneförhöj-
ning räkna sig
till godo den
tid han varit
kronojägare.

I detta sammanhang anser jag mig böra underställa Kungl. Maj:ts prövning en av domänstyrelsen i skrivelse den 25 september 1912 gjord framställning angående rätt för skogsrättare att för löneförhöjning räkna sig tillgodo den tid han varit kronojägare.

Domän-
styrelsen.

Genom nådig kungörelse den 17 juni 1908 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1909 fastställda nya lönlöningsförmånerna för skogsstaten har i överensstämmelse med

Riksdagens därom fattade beslut stadgats, bland annat, att i fråga om rätt till förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av tjänst i samma tjänstegrad kronojägare må räkna sig tillgodo den tid, varunder han varit skogsrättare vid statens skogsskola, vare sig befattningen innehafts på grund av fullmakt eller konstitutorial eller på grund av förordnande i följd av frågan om förnyad organisation av den allmänna skogsundervisningen m. m.

Domänstyrelsen har nu framhållit, att en motsvarande rätt icke vore tillförsäkrad skogsrättare, som, förrän han erhållit sin befattning vid statens skogsskola, innehaft anställning såsom kronojägare; och har styrelsen därom vidare anfört följande. Dylika fall hade endast undantagsvis förekommit före år 1909, enär skogsrättares avlöning varit synnerligen svag trots hans bundna ställning och ganska krävande arbete. Sedan genom 1908 års lönereglering för lärarpersonalen vid statens skogsskolor skogsrättares avlöningsförmåner blivit väsentligt förbättrade, hade emellertid ordinarie kronojägare oftare än förr skett anmält sig såsom sökande till ledigförklarade skogsrättarbefattningar. Men det hade visat sig, att en till skogsrättare antagen kronojägare även under nuvarande förhållanden kunde finna det förmånligt att återgå till anställning såsom kronojägare. Sålunda hade exempelvis en person vid namn Oskar Fredrik Carlsson den 1 januari 1901 av styrelsen antagits till kronojägare och sedermera förordnats att från och med den 1 oktober 1905 vara skogsrättare vid Hällnäs skogsskola. Sedan en underdånig ansökning från Carlsson att tillerkännas rätt att i sin då innehavda tjänst i lönetursavseende få tillgodoräkna sig de år, han innehaft ordinarie befattning såsom kronojägare, av Kungl. Maj:t den 30 december 1910 avslagits, hade Carlsson efter därom gjord ansökan antagits till kronojägare i Krämaremarkens bevakningstrakt i Askersunds revir.

Domänstyrelsen, som ansåge frågan om skogsrättares rätt till ålderstillägg på grund av tjänstgöring såsom kronojägare vara av avsevärd praktisk betydelse, enär den stode i intimt samband med möjligheten att till skogsrättare erhålla därtill fullt kompetenta och lämpliga personer, har nu ifrågasatt, huruvida ej bestämmelse uti förevarande hänseende skulle kunna intagas uti nådiga kungörelsen den 17 juni 1908 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1909 fastställda nya avlöningsförmånerna för statens skogsskolor, samt att därvid stadgades, att i fråga om rätt till löneförhöjning skogsrättare vid statens skogsskola skulle äga räkna sig tillgodo den tid, varunder han varit kronojägare i statens tjänst, antingen

befattningen innehafts såsom ordinarie eller på grund av förordnande i följd av frågan om reglering av löneförhållandena m. m. vid skogsstaten.

*Departements-
chefen.*

Då det synes både rättvist och lämpligt, att de vid statens skogsskolor anställda skogsrättarna i fråga om rätt till löneförhöjning likställas med kronojägarna, får jag ansluta mig till detta domänstyrelsens förslag. Någon höjning av utgiftsposten till ålderstillägg för skogsstatens personal torde vid bifall härtill icke vara erforderlig.

**Egentliga
förvaltnings-
kostnader.**

**Domän-
styrelsen.**

Beträffande de egentliga förvaltningskostnaderna har domänstyrelsen i sin skrivelse den 30 september 1912 anfört, bland annat, följande. Dessa kostnader befunne sig i en oavbruten stegring. Detta vore en given följd dels av skogshushållningens utveckling med ökade möjligheter för tillvaratagande av rensningsvirke och mindre värdefulla virkessortiment och därmed följande behov av ytterligare skogsodlings- och andra markvårdsarbeten, dels av de allt mera omfattande åtgärderna för skogseffekternas förande ut i marknaden, i vilket avseende kunde exempelvis erinras därom, att år 1912 försålt 55,000 kubikmeter trämassevirke att årligen under fem år genom skogsförvaltningens försorg utdrivas och nedflottas till kusten inom Norrbottens och Västerbottens län, dels ock av den ökning i skogsdomänernas omfattning, som vore en följd av de fortgående förvärven av nya marker för skogsväsendets räkning, med vilka givetvis följde ökade förvaltningsutgifter för skogsdomänerna i deras helhet. Särskilt ifråga om dessa nyinköpta egendommar bleve utgifterna i början ofta ganska avsevärda för iståndsättande av förfallna byggnader och dylikt. Ehuru kostnaderna för behövliga reparationer och nybyggnader frånräknats värdet av egendomarna vid deras värdesättande, drabbade de dock i första hand driftkostnaderna. Dessa synpunkter vore också såväl av Kungl. Maj:t som av Riksdagen beaktade, vilket framginge bland annat av statsmakternas år 1912 fattade beslut att höja anslaget till de direkta förvaltningsutgifterna från 3,800,000 kronor till 4,300,000 kronor.

Att redan nu exakt beräkna utgifterna för den egentliga förvaltningen av statens skogsdomäner under år 1914 mötte stora vanskligheter. Konjunkturerna å världsmarknaden för sågat virke och trämassa kunde icke med någon större grad av visshet förutses så långt i förväg, och på dessa berodde ytterst det större eller mindre behovet av medel, exempelvis för avverknings- och transportändamål. Det vore emellertid av vikt att stå rustad för alla eventualiteter, och vore det

med hänsyn jämväl härtill som domänstyrelsen sökt pröva förefintligt behov av förvaltningsmedel. Åtskilliga utgiftstitlar vore mindre eller alls icke påverkade av konjunkturerna, medan andra alltid visade benägenhet att stiga, såsom fallet vore med utgifterna för förvaltning och bevakning, för skatter och onera m. fl., vilka i sin helhet ökades med de nya markförvärven.

Med stöd av de primäruppgifter, som inkommit till styrelsen från överjägmästarna beträffande de av jägmästarna föreslagna förvaltningsbelopp, vilka enligt dessas förmenande borde ställas till deras disposition under år 1913, hade styrelsen funnit, att för detta år skulle därtill erfordras tillhoppa 4,125,856 kronor. Motsvarande summa för år 1912 utgjorde 3,268,703 kronor.

Lades till denna beräknade utgiftssumma.....	kronor	4,125,856: —
för år 1912 anvisade särskilda utgiftsbelopp,		
vilka för år 1913 icke kunde antagas bliva lägre,		
utan väl snarare högre, nämligen		
dels för skogsindelning, dagarvoden, rese-		
kostnader, vissa byggnadsarbeten m. m.....	»	453,885: —
dels för avlöningar åt extra tjänstemän m. m.	»	248,500: —
dels ock till överjägmästarnas expenser m. m.	»	47,210: —
så skulle det för år 1913 erforderliga beloppet		
utgöra tillhoppa minst	kronor	4,875,451: —

Då styrelsen emellertid vid tiden för skrivelsens avlåtande ännu icke varit i tillfälle att granska jägmästarnas omförmälda specialförslag å förvaltningsutgifter för år 1913, vilka förslag då ännu icke inkommit till styrelsen, samt det kunde antagas, att en del ifrågasatta anslagsbelopp vid en närmare granskning kunde och borde reduceras, vore det sannolikt, att denna uppställning och dess slutliga resultat komme att vid avgivande av styrelsens generalförslag för år 1913 undergå modifikationer. De senaste fem åren visade emellertid följande stegring i kostnaderna för skogsprodukters avverkning och transport, vilken uppställning vore särdeles belysande för det ökade behovet av rörelsekapital:

år 1907	kronor	420,951: —
» 1908	»	598,291: —
» 1909	»	785,542: —
» 1910	»	880,810: —
» 1911	»	1,054,902: —

I betraktande av skogshushållningens utveckling och särskilt behovet av ökade medel till skogsprodukternas avverkning och framforsling till goda avsättningsorter före deras försäljning samt med hänsyn till skogsdomänernas fortsatta och jämväl framdeles påräknade utvidgning genom markförvärv, ansåge domänstyrelsen, att till egentliga förvaltningskostnader för statens skogsdomäner under år 1914 borde anvisas förslagsvis 4,800,000 kronor, därav fortfarande minst 150,000 kronor skulle användas till avdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län. Detta innebure en anslagsökning från år 1913 av 500,000 kronor eller samma ökning som från år 1912 till år 1913.

Inom övriga affärsdrivande verk tillhandahölle staten de underlydande tjänstemännen, på ett eller annat sätt, för tjänsten erforderliga skrivmaterialier, papper och kuvert. Inom skogsstaten hade dock hittills endast överjägmästarna åtnjutit anslag till expenser, och jägmästarna hade — utom de tryckta formulär och blanketter, som styrelsen tillhandahållit dem — för förvaltningsmedel endast ägt att anskaffa de ytterligare blanketter, som på grund av ortsförhållandena kunnat anses behövliga. Papper, kuvert och skrivmaterialier i övrigt hade de däremot måst inköpa av egna medel, vilket även varit förhållandet för kronojägarna. Med förvaltningarnas utveckling och arbetenas allt större omfång hade emellertid denna utgift blivit allt mera kännbar, och då det syntes vara med rättvisa och billighet förenat, att jägmästare och kronojägare, likaväl som tjänstemännen i statens övriga affärsdrivande verk, erhöle för tjänsten behövliga papper, kuvert och skrivmaterialier, hade styrelsen ansett sig böra väcka förslag därom. Efter överbägande av de olika sätt, på vilka denna angelägenhet kunde ordnas, hade styrelsen såsom lämpligast föreslagit, att varje jägmästare, föreståndare för så kallat skolrevir och biträdande jägmästare måtte berättigas att mot behörig redovisning inköpa papper, kuvert och skrivmaterialier för tjänsten till ett belopp av högst 50 kronor årligen och varje kronojägare och extra kronojägare med egen bevakningstrakt för högst 5 kronor årligen. Även dessa senare inköp skulle redovisas i jägmästarnas kassaredogörelser. För hela riket skulle dessa kostnader uppgå till högst 7,700 kronor, därav ungefär 5,500 kronor för jägmästarna och med dem jämnställda samt 2,200 kronor för kronojägarna. Nämda kostnader inginge i ovan uppförda belopp till egentliga förvaltningskostnader.

*Departements-
chefen.*

Till belysande av statsskogarnas brutto- och nettoavkastning under den sist förflutna femårsperioden vill jag här till en början framlägga

några siffror. Bruttoavkastningen för år 1912 har dock naturligtvis endast kunnat beräknas approximativt, och nettoavkastningen för sistnämnda år kan ej nu ens tillnärmelsevis angivas.

År	Bruttoavkastning kronor	Nettoavkastning kronor
1908	9,594,482: 79	6,008,391: 02
1909	8,899,769: 28	4,447,129: 86
1910	10,965,150: 73	6,365,024: 06
1911	12,744,871: —	7,513,423: 01
1912	12,853,567: 95	—

Sedan numera generalförslag angående driftkostnader under år 1913 för statens domäner blivit fastställt, har jag med ledning av detta förslag ävensom generalförslaget för år 1912 låtit för jämförelse uppgöra följande tabell, upptagande de beräknade egentliga förvaltningskostnaderna för skogsdomänerna under berörda två år.

Utgiftsändamål	År 1912	Ar 1913	Ökning	Minskning
Till skogsindelning	34,910	32,745	—	2,165
» extra skogsbevakning	237,772	259,534	21,762	—
» avverkning och virkestransport	1,254,804	1,759,964	505,160	—
» skogsodling och beståndsvård	283,218	320,245	37,027	—
» vägar	118,356	154,698	36,342	—
» hägnad m. m.	42,734	36,447	—	6,287
» dikning	224,169	220,819	—	3,350
» byggnader	368,591	352,058	—	16,533
» inventarier	24,488	29,751	5,263	—
» skatler	506,777	526,512	19,735	—
» diverse utgifter	167,286	180,340	13,054	—
Summa kronor	3,263,105	3,873,113	638,343	28,335

Av denna tabell framgår, att den ojämförligt största utgiftsökningen faller på kostnaderna för avverkning och virkestransport. Detta är också en given följd av den allt mer intensiva och rationella drift av statens skogar, som nu tillämpas. Särskilt är att märka, att med varje år allt

mera virke — och icke minst sådant av smärre dimensioner, som erhålles såsom utbyte vid de i skogsvårdens intresse företagna avverkningarna genom hjälpgallring, ljushuggningar och rensningshuggningar efter föregången huvudavverkning — genom skogspersonalens försorg avverkas och utdrives till kommunikationslederna, där virket avyttras huvudsakligen till ägare av virkeskonsumerande industriella anläggningar. Att dessa statens egna avverkningar, i den mån de avse smärre och således mindervärdigt virke, äro ägnade att befordra skogens till- och återväxt torde vara uppenbart. Berörda avverkningar äro dock naturligtvis förenade med mycket arbete och stora kostnader, och nettobehållningen blir betydligt mindre än vid avverkningar av grövre och värdefullare virke. Men åtgärden är nödvändig med hänsyn till beståndsvärden och skogens återväxt. Det ökade arbetet med och den vidgade tillsynen vid denna avverkningsdrift kräver givetvis ökad extra skogsbevakning. Den härav betingade kostnaden, som för år 1912 upptagits till 237,772 kronor, har för år 1913 beräknats till 259,534 kronor, en ökning således av 21,762 kronor. Stegningen i kostnaderna för skogsodling och beståndsvård, vilken stegring, på sätt av tablån framgår, för år 1913 beräknats till omkring 37,000 kronor, har föranletts av statens alltjämt växande omsorg i fråga om värden av dess värdefulla skogar. Den motsedda ökningen i kostnaderna för vägar beror till en del därpå, att Kungl. Maj:t beslutat att för en kostnad av 20,500 kronor anlägga en spårväg på Gullbergs kronopark i Östergötlands län för framforsling av skogsprodukter. Dessutom planeras ett flertal väganläggningar å statens vidsträckta, på kommunikationer av detta slag illa lottade skogar i Norrland.

Såsom jag redan nämnt har domänstyrelsen föreslagit en höjning i beloppet av de egentliga förvaltningskostnaderna för statens skogsdomäner under år 1914 med 500,000 kronor. Jag har redan i det föregående framhållit vissa synpunkter, varför en ökning av dessa kostnader är av behovet påkallad. Det torde för övrigt vara ställt utom allt tvivel, att för genomförande av en rationell skogsskötsel det är ett ofrånkomligt villkor att hava tillgång till nödigt rörelsekapital. De medel, som i sådant syfte hittills stått kronan till buds, hava varit jämförelsevis knappt tillmätta, och det torde vara en allmänt erkänd sak, att de behöva ökas. Med säkerhet har man att efter hand emotse en stegring i skogarnas avkastning, mer än motsvarande de ökade förvaltningskostnaderna, vilket för övrigt redan visat sig, såsom framgår av den här ovan lämnade uppgiften om statsskogarnas nettoavkastning under de senare åren. Jag anser alltså all anledning föreligga att tillstyrka domänstyrelsens förslag

i nu förevarande hänseende. Ej heller har jag någon anmärkning att framställa emot domänstyrelsens förslag rörande anskaffande av skrivmaterialier m. m. åt skogsstatens personal.

Såsom jag redan förut hemställt, bör från den under »kostnader för statens skogsdomäner» beräknade utgiftsposten till oförutsedda och diverse ändamål överflyttas ett belopp av 2,500 kronor under rubriken »kostnader för domänstyrelsen». Med iakttagande härav böra alltså de egentliga förvaltningskostnaderna för statens skogsdomäner för år 1914 beräknas till 4,797,500 kronor och sammanlagda kostnaderna för samma domäner för år 1914 beräknas till 6,110,500 kronor.

III. Kostnader för statens jordbruksdomäner.

Beträffande de för domänintendenternas avlönande hittills beräknade medel har domänstyrelsen icke föreslagit någon ändring. Det belopp, som för detta ändamål erfordras, lärer därför böra för år 1914 utföras med enahanda belopp som för år 1913 eller med 35,500 kronor.

Avlöning åt domänintendenter.

Ej heller i fråga om de till resekostnader åt domänintendenterna beräknade medel har domänstyrelsen ifrågasatt någon ändring. Med anledning härav torde jämväl berörda kostnader böra för år 1914 beräknas till samma belopp som för år 1913 eller till 45,000 kronor.

Resekostnader vid domänförvaltningen.

Rörande övriga med förvaltningen av statens jordbruksdomäner förenade kostnader har domänstyrelsen anfört, att styrelsen ännu saknade nödig kännedom om, huruvida det belopp, 59,500 kronor, som för år 1913 anvisats för ändamålet, vore tillräckligt eller icke, samt att styrelsen av denna anledning icke funnit skäl att framställa förslag om beloppets höjande. Styrelsen har därför hemställt, att det för dessa kostnader erforderliga belopp måtte för år 1914 bibehållas vid samma summa som för år 1913 eller förslagsvis 59,500 kronor.

Övriga förvaltningskostnader.

Mot detta förslag har jag ej något att erinra, men torde för utjämnande av slutsumman för samtliga för statsdomänerna avsedda driftkostnader ifrågavarande post böra utföras med 60,300 kronor.

Sammanfattning.

Vid bifall till mina här ovan gjorda framställningar skulle följaktligen driftkostnaderna för förvaltningen av statens domäner under år 1914 komma att beräknas på följande sätt:

I. Kostnader för domänstyrelsen:

avlöningsstat för styrelsen	...	kronor	162,200: —	
ålderstillägg åt styrelsens personal	»	11,000: —	
anställande av extra amanuens hos styrelsen och för renskrivning m. m.	»	6,000: —	
domänstyrelsens expenser	»	18,000: —	
rese- och traktamentsersättning åt styrelsens personal	»	6,000: —	
tryckning av styrelsens årsberättelse	»	2,500: —	kronor 205,700: —.

II. Kostnader för statens skogsdomäner:

skogsstatens ordinarie personal	kronor	1,199,000: —	
ålderstillägg åt skogsstatens personal	»	114,000: —	
egentliga förvaltningskostnader, därav minst 150,000 kronor till avdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län,	»	4,797,500: —	» 6,110,500: —

III. Kostnader för statens jordbruksdomäner:

avlönning åt domänintendenter	kronor	35,500: —	
reskostnader vid domänförvaltningen	»	45,000: —	
övriga med förvaltningen av jordbruksdomänerna för- enade kostnader	»	60,300: —	» 140,800: —
			Summa kronor	6,457,000 —.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att

dels från och med år 1914 i den för domänstyrelsen gällande avlöningsstat, med uteslutande av en kvinnlig biträdesbefattning i den lägre lönegraden, uppföra ytterligare två dylika befattningar i den högre lönegraden samt tillika höja ej mindre anslagsposten till avlöning åt fast anställda kvinnliga biträden med 2,000 kronor eller från 11,200 kronor till 13,200 kronor än även den i berörda stat »till arvoden åt amanuenser och biträden samt för byggnadsplaners granskning, flitpenningar åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, vikariatsersättning samt tryckningskostnader» uppförda anslagspost med 1,200 kronor eller från 42,500 kronor till 43,700 kronor;

dels i fråga om innehavarna av de nya biträdesbefattningarna föreskriva, att för åtnjutande av de därmed förenade avlöningsförmåner skola gälla de för övriga hos domänstyrelsen anställda kvinnliga biträden fastställda allmänna grunder, ävensom medgiva, att, därest ifrågavarande biträden eller någotdera av dem är vid ingången av år 1914 anställt hos domänstyrelsen, sådant biträde skall äga att för åtnjutande av ålderstillägg räkna sig tillgodo den tid, varunder biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

dels notarien hos domänstyrelsen Malling må berättigas att för åtnjutande av ålderstillägg å den honom i hans nuvarande tjänst tillkommande lön räkna sig tillgodo den tid, varunder han, på sätt ovan nämnts, haft förordnande att uppehålla tjänst å extra stat inom domänstyrelsen;

dels godkänna följande tillägg till de genom nådiga kungörelsen den 17 juni 1908 fastställda villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1909 gällande nya avlöningsförmånerna för statens skogsskolor, nämligen att skogsrättare vid statens skogsskola må i fråga om rätt till löneförhöjning efter viss tids fortsatt innehavande av samma tjänst tillgodoräkna sig den tid, varunder han varit kronojägare, vare sig befatningen innehafts på grund av ordinarie anställning eller i följd av frågan om reglering av löneförhållandena m. m. vid skogsstaten allenast på förordnande;

dels ock, med godkännande av de utav mig i det föregående gjorda beräkningar, såsom driftkostnader under år 1914 för statens domäner *förslagsvis* uppföra ett belopp av 6,457,000 kronor att utgå från domänfondens avkastning.

Till vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle med den lydelse, bilaga ... till detta protokoll utvisar, till Riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Hj. Almgren.